

BEREME VŠECHNO!/BEREME VŠECHNO?

- *Setkání OS SA ČAS*
 - 8. dubna 2024
- Národní technické muzeum (NTM)
 - PhDr. Daniela Brádlarová, Ph.D.

Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v. v. i. (MÚA AV ČR)

MÚA AV ČR - příslušný archiv pro Akademii věd ČR (dle zákona č. 499/2004 Sb.).

Důležitá data:

1953 – Archiv ČSAV;

1993 – Archiv AV ČR;

2006 – Masarykův ústav a Archiv AV ČR (sloučeny: Archiv AV ČR a Masarykův ústav AV ČR);

2007 – Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v. v. i.

Archivář nebo vědec?

MÚA AV ČR je jak vědecké, tak „servisní“ pracoviště.

Archivní oddělení musí vykonávat jak činnosti nařízené zákonem č. 499/2004 Sb. tak činnost vědeckou (publikační činnost, grantové projekty, pedagogická činnost, apod.)

Většina archivářů je zařazena mezi vědecké pracovníky – doktorandi, postdoktorandi, Ph.D., docenti? 😊

Sloučit archivní a vědeckou činnost je klade na archiváře velký tlak, zejména v souvislosti s postupující elektronizací předarchivní péče a práce archiváře.

Archivář, vědec a podnikatel?

MÚA AV ČR může vykonávat a vykonává samostatně komerční činnost:

- a) školení spisové služby a archivnictví;*
- b) audity spisové služby;*
- c) konzultace;*
- d) spisové řády a spisové plány.*
- e) jiné.*

Transfer znalostí je aktuální téma Akademie věd ČR.

Je Akademie věd jeden původce?

Akademie věd ČR je tvořena různými právními subjekty.

- a) Kancelář AV ČR – právnická osoba zřízená státem – OVM.*
- b) Pracoviště AV ČR – vědecko-výzkumné instituce (v. v. i.).*
 - a) Vědecké ústavy a servisní pracoviště – 3 vědní oblasti (I. Neživá příroda; II. Živá příroda; III. Společenské vědy).*
 - b) Výzkumná centra – mají několik zřizovatelů (AV ČR, Univerzity, jiné subjekty).*
- c) Vědecké společnosti sdružené při Radě vědeckých společností (RVS).*

Kosmos eGovernmentu 😊

- Od 2019 probíhají intenzivní diskuze politické i odborné komunity usilující o funkční reformu elektronizace veřejné správy s cílem uvést ji do souladu s praxí EU.
- **2018-2019** - Vládou ČR nařízená analýza spisové služby orgánů veřejné moci ČR.
- **2020** - Vyhodnocení Informačních politik ČR z let 2012-2020 (viz dále).
- **2022** - Vyhlášení nové *Informační koncepce ČR - Klienty orientovaná veřejná správa 2030*.

eGovernment a spisová služba

- *Spisová služba tvoří jeden z důležitých pilířů eGovernmentu.*
- *Intenzivní diskuze jak zintenzivnit a prohloubit proces standardizace a unifikace informačních systémů a dat/dokumentů v nich spravovaných v souladu s legislativou ČR a EU.*
- *Rozšiřuje se legislativní rámec vztahující se ke spisové službě;*

Co to znamená v prostředí AV ČR?

- MÚA AV ČR kontinuálně sleduje vývoj eGovernmentu (DIA).
- V optimálních intervalech vydává předpisy respektující platné základní evropské i národní normy upravující správu dokumentů.
- Všechna pracoviště AV ČR vedou spisovou službu v elektronickém systému spisové služby.
- Pracoviště jsou relativně disciplinovaná, ale přesto mají problém archivní legislativu implementovat do praxe.

MÚA AV ČR jako kontrolní a metodický orgán

MÚA AV ČR vydává:

- a) Vzorové spisové a skartační řády a plány (schvaluje AR AV ČR);
- b) Metodické pokyny MÚA (vydává samostatně MÚA);

MÚA AV ČR zohledňuje a zveřejňuje:

- a) Metodické pokyny NA, OASSS MV ČR, DIA (odkaz na webovým stránkách MÚA)

MÚA AV ČR schvaluje:

- a) Spisové a skartační řády a plány pracovišť;
- b) Skartační návrhy;
- c) Jiné (zadávací dokumentace k výběru ESSL, apod.)

MÚA AV ČR poskytuje školení v oblasti spisové služby.

Pracoviště AV ČR a elektronizace

Od 2010 – 98% pracovišť - open source (Moje spisovka), 2 – iFIS.

2018/2019 – Good Sailors, BBM, Helios, Gordic, Axians (Pilscom), jiné.

2023 – nové kolo výběru ESSL a EIS v souvislosti s atestacemi ESSL.

Hlavní problémy a evergreeny 😊

Nekvalitní produkt ESSL.

ESSL není propojen s EIS (ISSD) – „*Proč taky, nikdy to nebylo potřeba.*“ 😊

Selektivní vkládání e-dokumentů do ESSL.

Skeny místo autorizované konverze nebo konverzi dle § 69a zákona č. 499/2004 Sb.

„*Ale já to skenuji/tisknu! (vítězoslavný pohled očekávající pochvalu).*“ 😊

Hlavní problémy a evergreeny 😊

Nedostatečný počet pracovníků/spisových uzlů v ESSL:

„My jsme vědci a ne administrativní pracovníci!“

100% - hybridní spisová služba – často nekvalitní.

Plný elektronický oběh – **1 odvážlivec se chystá 😊**.

„Hlavní informační systém je EIS.“ 😊

Unikání dat vkládaných do externích aplikací a e-formulářů – projektové aplikace např.

Hlavní problémy a evergreeny 😊

Různé zakonzervované verze ESSL (open source).

Dokumenty s problematickými metadaty.

Migrace dat (selektivní) – „*Migrujeme jen datovky.*“ 😊

Nákup problematických ESSL – ty ústavy, které nekomunikovaly s MÚA.

Body obratu 😊

- a) Zákon č. 261/2021 Sb. – Atestace ESSL.
- b) Kauzy v AV ČR upozorňující na problém s důvěryhodným úřadováním.
- c) Vědecké projekty (mezinárodní) požadující řádnou správu dokumentů.
- d) Požadavky NDA na řádné elektronické skartační řízení.

Dokumenty typu „V“ v AV ČR

- Odstranění skartačního znaku „V“ - problém 😊
- Od 90. let se navyšoval počet dokumentů typu „V“ – „V je jistota 😊
- MÚA „V“ během skartačního řízení v 90% přebíral.
- Po převzetí MÚA zpravidla udělal další selekci.
- Řadu „Věček“ se ale ukládala „pro jistotu“ (úřední dokumenty, ekonomika, OON, a historické hledisko – dějiny ústavů)
- **Čekají nás vnitřní skartace!**
- DIGAR - lákavá možnost převzít do střednědobého úložiště i dokumenty typu „S“ (včetně původních „V“).

Obecná praxe získávání archiválií v AV ČR

Skartační řízení a mimo skartační řízení, akvizice – výhradně analogově.

Důvod:

a) Výše uvedené problémy ve spisové službě.

b) 2018-2023 – AV ČR zvažovala varianty řešení digitální archivace v NDA nebo vlastním akreditovaným digitálním archivem – proto se čekalo.

2024 – začala výstavba DIGAR – digitální archiv AV ČR.

Obecná praxe získávání archiválií v AV ČR

MÚA AV ČR elektronizovalo vyřizování skartačních řízení.

IT infrastruktura MÚA AV ČR není zcela připravena na ukládání elektronických úředních dat a dat z akvizic osobních fondů, fotoarchivu, vybrané typy dokumentů (elektronické podací deníky, apod.)

Akvizice osobních fondů probíhají většinou analogově (administrativa a přejímky).

- diskety, DVD, osobní počítače.

- Ústavy AV ČR, typy od jiných archivů/archivářů, dědicové, jiné.

Obecná praxe získávání archiválií v AV ČR

Není nastaven systém na získávání dat z disket, osobních počítačů, e-mailu/sociálních sítí.

Kooperace s IT v této záležitosti není optimální.

„Co si nestáhneme sami, nemáme.“

MÚA AV ČR aktivně nenabízí elektronické akvizice.

Zatím se dárci na elektronické přejímky dotazují jen málo.

Nejčastější zdroje akvizic: Dědicové, zůstavitelé, ústavy AV ČR, typy archivářů jiných archivů.

Jak to bude po dobu výstavby DIGAR

Archivní portál NDA – atestace pracovníků.

ELZA a ARON X BACH a VADEMECUM.

Pracovní skupina – DIGAR – 4 pracovníci.

Specializace činností pracovníků archivních oddělení.

Ukládat zatím v NDA? – otevřená otázka.

Analýza spisové služby v AV ČR – 2022, 2024-2025?

Součinnost s pracovišti.

Jak to bude po dobu výstavby DIGAR

DIGAR – projekt DA UK a NDA.

Záložní úložiště – pravděpodobně – záložní úložiště v NDA.

+ Střednědobé úložiště pro uložení starých verzí open soudcových spisovek – metadatování.

+ Umělá inteligence?

Co bude dál?

Mentálně a emocionálně se vyrovnat s elektronizací 😊

Děkuji za pozornost

